

Hälso- och sjukvård
Elin Widegren
elin.widegren@regionjh.se

Regionstyrelsen
RS/483/2026
2026-09-04

Svar på remiss Stärkt läkemedelsförsörjning i samverkan - Nationella åtgärder för fördelning, omfördelning och inköp vid brist (SOU 2026:22)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen har getts möjligheten att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Stärkt läkemedelsförsörjning i samverkan är ett delbetänkande i utredningen Säkrare tillgång till läkemedel.

Tillgång till läkemedel är nödvändigt för en fungerande hälso- och sjukvård. Brist på läkemedel kan leda till allvarliga konsekvenser för patienters och vårdbehövande djurs liv och hälsa. Delbetänkandet omfattar två insatser i syfte att möjliggöra ytterligare åtgärder vid läkemedelsbrister, utöver de som möjligheter som redan finns.

Tvingande fördelning, retur och omfördelning av läkemedel

I bristsituationer behöver tillgängliga läkemedel användas där behoven är störst, och av den anledningen behöver det finnas möjlighet att fördela eller omfördela tillgängligt läkemedel till den vård som är prioriterad. Socialdepartementet har tidigare lämnat förslag på bestämmelser i Lagen om handel med läkemedel som ska ge förutsättningar för frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel. Utredningens bedömning är att de allra flesta bristsituationer kan hanteras genom förebyggande insatser och frivillig samverkan, men att det kan uppstå situationer då det behöver gå att fatta beslut om tvingande fördelning, retur och omfördelning av läkemedel.

Utredningen föreslår därför ändringar i Lagen om handel med läkemedel som gör det möjligt att fatta tvingande beslut om fördelning, retur och omfördelning av läkemedel i sådana situationer. Omfördelning ska även kunna omfatta läkemedel på vårdenheter, vilket i nuläget inte är möjligt av författningsmässiga skäl. Läkemedelsverket föreslås vara den myndighet som får fatta beslut att läkemedel ska fördelas på ett visst sätt. Detta ska endast ske när det är brist eller risk för brist på ett läkemedel, läkemedlet behövs för vård som är nödvändig för människors eller djurs liv och hälsa, och frivilliga åtgärder inte antas vara tillräckliga.

Nationell inköpscentral för läkemedel

Utredningen föreslår också att inrätta en nationell inköpscentral för läkemedel, som ska samordna och genomföra inköp eller på annat sätt tillgängliggöra läkemedel för nationella behov. Det kan endast bli aktuellt när det är brist eller risk för brist på ett läkemedel, läkemedlet behövs för vård som är nödvändig för människors eller djurs liv och hälsa, och det krävs eftersom andra åtgärder för läkemedelsförsörjningen inte i tillräcklig utsträckning kan, eller inte förväntas kunna, säkerställa tillgång till läkemedlet. Socialstyrelsen föreslås ansvara för den nationella inköpscentralen. Så långt det är möjligt

ska de läkemedel som köps in av den nationella inköpsfunktionen finansieras av den verksamhet som behöver dem.

Ett förslag till svar har tagits fram av Läkemedelsenheten. Vi ser positivt på utredningens förslag och välkomnar fler verktyg i arbetet vid läkemedelsbrister. Sannolikt är det väldigt sällan dessa åtgärder kommer behövas. Historiskt finns dock situationer där dessa åtgärder hade varit önskvärda, men där det då inte fanns juridiska och organisatoriska förutsättningar. Som ett exempel nämns den långvariga bristsituationen på Metalyse och Actilyse under åren 2022–2024, där regionen tvingades prioritera vilka enheter som fick tillgång till preparaten. Läkemedelsenheten anser att det är viktigt att lagligt utrymme skapas för att kunna agera snabbt och nationellt sammanhållet nästa gång en liknande situation uppstår.

Remissen ska besvaras senast 28 september men Region Jämtland Härjedalen har beviljats förlängd svarstid till 1 oktober varför paragrafen bör justeras omedelbart.

Regiondirektörens förslag

1. Upprättat förslag till svar på remiss *Stärkt läkemedelsförsörjning i samverkan* antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Anna Granevärn
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Utdrag till

Läkemedelsstrateg